

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО БАЛЕТУ»

підготовки магістра
спеціальності 024 Хореографія
освітньо-професійної програми Хореографія

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Історія українського балету» підготовки другого (магістерського) рівня освіти, галузі знань 02 Культура і мистецтво, спеціальності 024 Хореографія, за освітньою програмою Хореографія.

Розробник:

Козачук Олег Дмитрович - доцент кафедри хореографії, заслужений працівник культури України;

Погоджено

Гарант освітньої програми:

Замлинний В.С.

Силабус вибіркового освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри хореографії

протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

О. Козачук.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	02 Культура і мистецтво Спеціальність 024 Хореографія Освітньо-професійна програма Хореографія Магістр	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів: 120/4		Рік навчання 2
		Семестр – 3
		Лекції – 10 год
		Практичні (семінарські) –1 4 год.
ІНДЗ: немає		Самостійна робота – 88 год
		Консультації – 8 год
		Форма контролю: залік (Зсеместр)
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я по батькові:

Козачук Олег Дмитрович

Посада: завідувач кафедри хореографії, доцент

Контактна інформація: тел. +380952200508 , e-mail: Kozachuk.Oleh@vnu.edu.ua

Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Навчальна вибіркова дисципліна «Історія українського балету» спрямована на вивчення еволюції вітчизняного балетного мистецтва у контексті європейського та світового культурного процесу. У курсі розглядаються витoki, становлення і розвиток українського балету, формування національної хореографічної школи та внесок провідних митців – балетмейстерів, композиторів, виконавців - у розбудову української культурної традиції. Особлива увага приділяється аналізу художніх, естетичних і стилістичних особливостей балетних постановок, а також знайомство з сучасними тенденціями розвитку балетного театру в Україні.

Постреквізити. Опанування матеріалу курсу дозволить значно підвищити ефективність засвоєння змісту таких дисциплін як: «Фахова майстерність», «Балетмейстерсько-постановочні технології», «Балетмейстерська практика».

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета вибіркового освітнього компонента є ознайомлення здобувачів вищої освіти про історичний розвиток балетного мистецтва, розуміння основних тенденцій становлення та еволюції хореографічного балету у світовому та національному культурному контексті, а також розвиток уміння здійснювати науково-аналітичний та мистецтвознавчий підхід до вивчення балетних творів.

Завдання:

- ознайомити здобувачів з історичними етапами виникнення й розвитку хореографічного балету;
- аналіз ключових стилістичних напрямів та шкіл балетного мистецтва;
- виявити специфіку взаємодії балету з іншими видами мистецтва у різні історичні періоди;
- розкрити внесок провідних хореографів, композиторів та виконавців у розвиток балету;
- формування здатності критично осмислювати балетні постановки в історико-культурному контексті;

3. Soft skills

- комунікативні уміння й навички – готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу, вміння аргументувати, переконувати та

захищати власні думки й переконання;

- аналітичне та критичне мислення – вміння/здатність знаходити і структурувати матеріал, встановлювати взаємозв'язки між окремими елементами, визначати головну та другорядну інформацію;

- когнітивна гнучкість – здатність швидко адаптуватися до змін, успішно вирішувати нові виклики, проблеми;

- емоційний інтелект – ментальні здібності, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій, емоцій навколишніх (дітей, батьків, колег) та вміння керувати емоціями;

- креативність, оригінальність та ініціативність – здатність генерувати інноваційні ідеї, знаходити оригінальні творчі рішення, уміння вільно мислити;

- уміння працювати в команді – налагоджувати ефективну співпрацю в групі, мікрогрупі для досягнення спільної мети;

- лідерські якості, сукупність умінь, навичок, рис характеру, визнання високих результатів у діяльності, що забезпечують успіх.

4. Структура вибіркового освітнього компонента

Назва змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Витоки та становлення українського балету 1.1. Передумови розвитку балетного мистецтва в Україні (народно-хореографічні традиції, театральні впливи). 1.2. Перші зразки балетних постановок у ХІХ ст. на українській сцені. 1.3. Роль оперних театрів у формуванні національної балетної школи	31	3	4	22	2	Л, ДС
Тема 2. Український балет у ХХ столітті 2.1. Внесок видатних українських композиторів у						

розвиток балетного репертуару 2.2. Балетмейстерське мистецтво: стилістика, тематика, особливості. 2.3. Постановки, що визначили «золотий фонд» українського балету.	31	3	4	22	2	20 Л, ПР, Р
Тема 3. Провідні постаті та школи українського балету 3.1. Видатні українські балетмейстери та їх творчий доробок 3.2. Виконавська школа: провідні артисти-балетні солісти України.	29	2	3	22	2	20 Л, ПР, Р
Тема 4. Сучасний український балет 4.1. Тенденції розвитку українського балету на межі ХХ–ХХІ століть. 4.2. Новітні постановки та сучасна хореографічна мова. 4.3. Український балет у світовому культурному просторі: фестивалі, гастролі, міжнародні проекти.	29	2	3	22	2	20 Л, ПР
Разом за модулем 1	120	10	14	88	8	60
Види підсумкових робіт						бал
Модульна контрольна робота						40
Всього балів						100

Форма контролю: МКР – модульна контрольна робота, ДС – дискусія, ПР – практичне заняття, Л – лекція, Р – реферат.

5. Завдання для самостійного опрацювання

Тема
1. Які народно-хореографічні традиції України найбільше вплинули на формування національного балетного
2. У чому проявлявся взаємозв'язок між народним танцем і професійною сценою?
3. Які балетні вистави були вперше поставлені на українській сцені в ХІХ ст.?
4. Яку роль відігравали запрошені європейські балетмейстери у розвитку балету в Україні?
5. Як сприймала публіка перші балетні постановки та в чому полягала їхня художня новизна?
6. У яких містах України з'явилися перші театральні сцени з балетними номерами?
7. Яким чином оперні театри сприяли становленню та розвитку балетної трупи в Україні?
8. Які оперні театри стали осередками розвитку українського балету?
9. Які балетні постановки вважаються класикою українського балетного мистецтва та чому вони отримали статус «золотого фонду»?
10. Хто з українських композиторів та балетмейстерів створив твори, що стали основою репертуару національної сцени?
11. Як у «золотому фонді» українського балету поєдналися національні мотиви та класична хореографічна традиція?
12. У чому полягає художня та культурна цінність балетів «Лісова пісня» М. Скорульського, «Лілея» К. Данькевича, «Спартак» А. Хачатуряна у постановках українських театрів?
13. Які міжнародні балетні фестивалі стали важливими майданчиками для презентації українського балетного мистецтва?
14. Які театри та трупи представляли Україну на світових гастрольних сценах у ХХ–ХХІ ст.?
15. хто з українських танцівників і балетмейстерів здобув світове визнання та як їхня творчість вплинула на престиж національної школи?

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять у відповідності до розкладу є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто, або через старосту академічної групи. У випадку пропуску занять студентом з поважних причин, викладач призначає заняття за допомогою дистанційної платформи. Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо

отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активований акаунт університетської пошти на Офіс365. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування сторінки кафедри, перегляд новин на Телеграм-каналі. Усі письмові запитання до викладача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або особисту електронну пошту викладача. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

Політика щодо безпеки життєдіяльності та охорони праці.

З учасниками освітнього процесу проводиться просвітницька робота з питань охорони праці, пожежної, техногенної і радіаційної безпеки, санітарної гігієни, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях. Здобувачі інформуються про місця розташування захисних споруд цивільного захисту, призначений для їх укриття на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, порядок поведінки в них, а також шляхи захисту себе та свого оточення при різноманітних надзвичайних ситуаціях природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру. Викладання дисципліни відбувається з дотриманням правил санітарно-епідеміологічного благополуччя, охорони здоров'я, електробезпеки та пожежної безпеки.

Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Здобувачі інформуються про засоби контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які застосовуватимуться під час оцінювання і щодо наслідків їх порушення. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, обман), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Списування під час виконання тестових завдань, під час контрольних робіт, складання заліку заборонені (в тому числі, із використанням мобільних пристроїв). Для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час online тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання, виконані з порушення призначених викладачем термінів, оцінюється на нижчу оцінку. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання модулів відбувається

з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

Політика неформального навчання.

Участь у науковій конференції, тези – 10 балів, стаття -20 балів. Участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді - 20 балів.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю з БОК «Історія українського балету» - залік. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/11_Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння здобувачем навчального матеріалу з БОК на підставі результатів виконання ним усіх видів запланованої навчальної роботи впродовж семестру: практичних або лабораторних занять, самостійної роботи, модульних контрольних робіт. Залік виставляється (зараховується) за умови, якщо здобувач виконав усі види навчальної роботи, які визначені силабусом БОК, та в сумі отримав не менше 60 балів. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100 балів.

Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з вибіркового освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до заліку:

1. Які особливості українських народно-хореографічних традицій вплинули на становлення національного балету?
2. У чому полягає значення театральних впливів (італійських, французьких,

російських) для розвитку українського балетного мистецтва?

3. Як народні обряди, танці та пісенно-танцювальні форми відобразилися у формуванні сценічної хореографії?

4. Які балетні постановки з'явилися на українській сцені в першій половині XIX ст.?

5. Яка роль запрошених європейських балетмейстерів у розвитку українського балету XIX ст.?

6. У яких містах України сформувалися перші театральні сцени з балетними виставами?

7. Як оперні театри сприяли становленню балетних труп в Україні?

8. Які оперні театри відіграли ключову роль у розвитку української балетної школи?

9. Як співпраця оперних і балетних труп впливала на репертуар та професійне становлення балетних колективів?

10. Які твори Михайла Скорульського стали основою українського балетного репертуару?

11. У чому полягає значення балетів Костянтина Данькевича для розвитку національної сцени?

12. Як творчість Бориса Лятошинського та Євгена Станковича вплинула на розширення тематики й музичної стилістики українського балету?

13. У чому виявляється своєрідність використання українського фольклору у балетній музиці?

14. Як змінювалася тематика балетних постановок залежно від історико-культурного контексту?

15. Які особливості сценічної мови українського балетмейстера відрізняють її від європейських традицій?

16. У чому полягає значення експериментів балетмейстерів у поєднанні класики та модерних напрямів?

17. Які балети входять до «золотого фонду» українського мистецтва і чому вони набули такого статусу?

18. У чому полягає художня цінність балету «Лісова пісня» М. Скорульського?

19. Які постановки збагатили національний балет образами з української літератури та історії?

20. Як «золотий фонд» українського балету вплинув на розвиток світової хореографії?

21. Які здобутки П. Вірського та його внесок у розвиток української балетної та хореографічної культури?

22. У чому полягає значення творчості Анатолія Шекери для становлення сучасного українського балету?

23. Які основні риси балетмейстерського стилю Валерія Ковтуна?

24. Як діяльність провідних українських балетмейстерів вплинула на формування національної хореографічної школи?

25. У чому значення гастролей українських балетних труп для світового визнання?

26. Які сучасні міжнародні проєкти сприяють популяризації українського балету?
27. Які українські артисти та колективи стали культурними «візитівками» України на світовій сцені?

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та Інтернет джерела

Основна рекомендована література:

1. Афоніна О. Музична основа сучасних українських балетів. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2020. № 3. С. 121–126.
2. Безгін І. Д., Семашко О.М, Ковтуненко В. І. Театр і глядач в сучасній соціокультурній реальності // Соціально-культурні виміри українського театру: ретроспектива, стан, тенденції. – Київський державний інститут театрального мистецтва ім. І. К.Карпенка-Карого. – Ч. І. – Київ : КФНВК “Наука”, 2002. – 336 с.
3. Бігус О. Інтерпретація балетів класичного спадку у творчості Раду Поклітару: філософсько-світоглядна парадигма модерн-балету. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія «Мистецтвознавство». 2021. (44). С. 150–155.
4. Горбатова Н. Становлення мистецтва класичного танцю в Україні (20–30 роки ХХ століття) : автореф. дис. ... канд. істор. наук :17.00.01. – Київ, 2004. – 20 с
5. Данилюк У. Балетні студії в Києві кінця 10-х – 20-х рр. ХХ ст. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. 2020. № 2. С. 62–66.
6. Загайкевич М. Українська балетна музика / М. Загайкевич. – Київ : Наук. думка, 1969. – 229 с
7. Коваленко Є. Балетне мистецтво Національної опери України 1991–2015 років:

- виконавські традиції, творчі постаті, вистави : дис. ...канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.02 «Театральне мистецтво». Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. Київ, 2017. 221 с.
8. Ковтуненко В. І. Український театр у період сучасних суспільних трансформацій. – Київський державний інститут театального мистецтва ім. І. К. Карпенка-Карого. – 2002. – 185 с.
9. Семенова Н. Феномен української національної балетної вистави в контексті європейської хореографічної культури / Н. Семенова // Хореографічна освіта і мистецтво України в контексті європейських та світових тенденцій: матер. всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21–22 квітня 2017 р.). – Київ, 2017. – с. 94–98.
10. Станішевський Ю. Балетний театр України: 225 років історії / Ю. Станішевський. – Київ : Муз.Україна, 2003. – 440 с
11. Станішевський Ю. Хореографічне мистецтво / Ю. Станішевський. – Київ : Рад. Школа, 1969.

Інтернет джерела:

1. <https://opera.com.ua>
2. <https://marieclaire.ua/life/istoriya-ukrayinskogo-baletu/>
3. <https://operahouse.od.ua>
4. <https://opera.lviv.ua>
5. <https://ubt-premiera.com/про-нас/>

